

Előfizetési árak:
Fél évre . . . 90 Leu
Negyed évre . . 45 Leu
Egy hóra . . . 15 Leu
Hirdetés — Nyíltér
díjszabás szerint.

SZÉKELY UJSÁG

egyesülve a SZÉKELY HIRLAP-pal.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A SZÉKELY UJSÁGOT
néhai Molnár Emil,
SZÉKELY HIRLAPOT
Biro Lajos alapította.

Felelős szerkesztő és kiadó:

Kovács J. István

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

KOVÁCS-HIRLAPIRODA, Str. Horia, Cloșcă și Crișan
(volt Gábor Áron-utca) 1. szám.

Főszerkesztő:

Dr. I. Diénes Ödön

Egyről-másról.

A j vő konturjai kezdenek kibontakozni.

Laval és Briand berlini látogatásának háttérében Európa számára a „lenni, vagy nem lenni” kérdése huzódik meg.

Ha sikerül létrehozni a német-francia békét, úgy gazdasági, mint politikai téren Európa hosszú időkre megvan mentve.

Ha nem, akkor igaza lesz Hearstnak: Európa elveszett.

A francia-német megégyezés azt jelentené, hogy Európa két leghatalmasabb nemzete eggyé forrva, egy olyan sziklaszilárd államtömböt formálna, a mely tengelye volna Európa békéjének és jólétének.

A ma egymást keresztező német és francia egyesülve Európa feletti hegemoniát nyernék el. A francia-német entente érdeklődésében természetesen a kisanant államok, Magyarország és Lengyelország.

Abban az esetben, ha Németország felszabadul súlyos pénzügyi kötelezettségei alól s visszanyeri békebeli termelő és fogyasztó erejét, az európai munkanélküliség jelentékenyen csökkenni fog. De felszabadulnak Franciaország bebörtönözött tőkéi, amelyek forgó tőkévé alakulva, felfrissítik a haladók gazdasági élet vérkeringését.

Mindezen elgondolások mellett kimaradt Oroszország, a maga titokzatos terveivel és 160 milliós népével.

Szomorú dolog. Ennek kell nevezni azt a bankmegingást, mely a kisebbségi egyházakkal együtt sok székel ember megkuporgatott pénzt veszélyezteti.

A Transsylvania Bank kényszer-egyezségi bejelentése egyenesen villámcsapás volt azokra nézve, akik csalahatatlannal bíztak a bank szilárdságában. Sajnos, ez a bizalom újból teret veszít más pénzügyi érdeklődéssel szemben is; mert ime a példa, a Transsylvania Bank esete megindítja azt a kevés bizalmat, melyre szükség volna ma a fuldokló kereskedelmi és ipari társadalomnak.

Nem nyugtatja meg a kedélyeket az se, hogy a bank százszázalékos visszaváltást helyez kilátásba. Az a felfo-

gás, hogy miképp garantálja a bank azt, hogy a három év múlva kifizetendő összeg nem fog-e érni egy gyufás skatulyát?

Ezt a felfogást mi sem írjuk alá,

mert ennyi következtetéssel a ma megvásárolt és kifizetett ház is leéghet.

Mindenesetre a százszázalékos elfogadható, mert így megmenthető valami a réven.

Látogatás a Kézdivásárhelyi Múzeumban.

Csendes, hűvös, egyébként mosolygó, napsugaras őszi délután.

Künn — a nagy perifériákon zajlik az élet és ahogy betépek az árvaház északi szárnyának egyik nagytermébe, a külvilág zajával ellenkező, csendes, a múlt összegyűjtött érdekes emlékeinek osztályozó munkája fogad.

A most készülő kézdivásárhelyi múzeumot rendezik a szorgos kezek.

Ahogy belep az ember, feltűnik a madárgyűjtemény. Havasaink ritka, egy-két már kivesző madártípusa látható a falon, precíz ügyességgel elrendezve, mindenik a listrom szerint megszámozva, névvel megjelölve.

E gyűjtemény nagyrésze Brósz Emil főgimn. tanár eladott készletéből került ki, van azonban több gyönyörű példány, melyet minden ellenszolgáltatás nélkül adtak az adakozók a múzeumnak.

Jóleső az a meleg érdeklődés, mely a múzeum iránt. Mindenki igyekszik valamivel gyarapítani a régiségek számát.

Igy kerültek elő a padlás és a pince bepókhálódott zugaiból olyan dolgok, melyek az adományozóknak talán nem nagy értéket jelentettek, de annál értékesebbek a múzeumra nézve.

Az utcára nyíló ablak mellett elhelyezett üvegtetejű szekrény zöld posztóján a régi pénzek sorakoznak hozzáértő elosortatásban.

A pénz. A letűnt évszázadok és évtizedek piacát, gyomrot, emberi jellemet uraló pénzek egy-egy példánya, mely aprólékos maradt a ládalia elrejtett zugában, avagy munkaközben kerges munkáskéz fordított ki asójával az anyaföld lilkokat, kincseket, bűnököt takaró méheből.

Láthatók ott régi kardok, még 1809-ből való puskák, sok századok fejedelmi okiratai, dekretumok, hivatalos végzések. Érdekes tárgy egy hatalmas madárkaifika, melyet a kisteitui hosszú fogsága alatt készített egy politikai entélt, lebecsülve elgondolását minden szépségével.

Odébb a terem déli oldalán a könyvszekrény áll. Benne régi lexikonok, a tanítást segítő értékes kodexek, elszárgult foliások, régi folyóiratok sorakoznak példás rendben és még sok-sok könyv, régi napi és hetilap várakozik beosztásra.

A múzeum eszméjének kezdeményezője, az elvetett magának olthatlan lángú kertész: dr. Diénes Ödön csillogó szemmel tekint szét a gyűjtemények tarkaságán és mint egy jó édesapa, olyan gyöngédséggel veszi a kezébe az elhelyezésre, megszámozásra várakozó tárgyat. Olyan nemes, önzetlen lélek, mint ő, kapható csak ilyen, sokak szemében kicsiségeknek látszó dolgok keresztlül vitelére. Aki tudja, hogy nem elég csak a magot elvetni, hanem azt ápolni is kell. Dr. Diénes Ödön keresztül gázolta a közönyt, a hidegség járhatatlannak látszó útjait és ide

irányította az érdeklődés lencséjét és a melléje sorakozó munkatársak segítségével apránként berendezte és számítva a közönség további partolására, megeremti a Kézdivásárhelyi Múzeumot.

Bocsáss meg kedves olvasó, ha kissé hosszasan irtam erről a csupa lélek-emberéről, régi dolgozó társamról, de muszáj volt leírnom e lap hasábjain, mint a tisztelet és elismerés arany betűit.

Ha pedig közelebbről megnyílik a múzeum ajtaja a nagy nyilvánosság számára is, jöjjenek látogatók, mert a kis székel városunk új nevezetessége.

Kovács J. István.

A biatorbágyi katasztrófa.

Múlt számunkban részletes tudósítást közöltünk a biatorbágyi vasúti szerencsétlenségről, melyet bűnös kezek robbantása okozott. Most röviden kiegészítések, hogy a mentési munkálatoknál először is az utászatonaság vevett ki. A közeli pályaudvarok 20—30 km. körzetben nem küldhettek oda rendőri, vagy csendőri készütséget, mert ilyen a pályaudvarokon csak 1—2 ember van, a honnan nem is mehetnek el. A helybeli csendőrség pedig arra vigyázott, hogy nehegy hullarablast kövessen el valaki, továbbá az ottani embereket közmunkára vezették elő a romok eltakarításához. Közli budapesti tudósítónk annak a levélnek hiteles szövegét is, melyet a tettesek a merénylet színhelyétől 46 lépésnyire egy levélborítékban hagytak és a melyben a következő szöveg volt magyar nyelven:

„Munkások! Nincsen jogotok, hát majd mi kiszakozójuk a kapitalistákkal szemben. Minden hónapban hallani fogtok rólunk, mert a mi barátaink mindenhol otthon vannak. Nincs munkaalkalom, hát majd mi csinálunk. Mindent a kapitalisták fizetnek meg. Ne féljétek, a benzin nem fog el. Fordító.”

A rendőrség kinyomozta, hogy a levél írója Leipzig Márton, a ki után most nyomoznak. A lapok általában más szövegű és értelmű levelet közöltek és így került a mi múltkori tudósításunkban is a téves szöveg. Megjegyzi tudósítónk, hogy a katasztrófát szenvedett gyorsvonat utasai közt 8—10 volt csak előkelő ember, kül és belöldi utasok, a zöme magyar munkás, vasutas stb. szegény ember, kiknek semmi köze a kapitalizmushoz. Alagút sincs ott, hanem a viaduktnál találták a gyújtószinort.

A tettesek kinyomozása iránt egész Európa rendőrsége lázasan dolgozik és 500.000 pengő jutalom van kitűzve a nyomra vezetőnek.

Úti tarsolyomból.

Írta: Feleý Bertalan

Öistensége: a pénz.

Mindenkinek van, de senkinek sincs elég. Mert akire mi, kevéspénzüek, azt mondjuk, hogy elege van: tán még jobban vágyja a többet, mint pénztelen magunk a keveset. Csodálatos hatalom is a pénz. Mindég is az volt, de kiváltkép ma. Manapság, mikor olyan sok van és olyigen kevés mégis. És nem azért kevés, mintha a maidók emberre telhetetlenebb volna másidók emberénél. Nem. Mert, ha vannak is telhetetlenek: ugyanazok napjainkban is, kik a régi időkben voltak. Más köntösben, más körülmények közt, másképpen beszélve az ősi nyelvet, de ugyanazok. A gazdagok. A milliánosok. A milliárdosok.

Vajjon akadna-e ember e pénzhabzsoló kontinensen, aki meg volna elégedve a pénzzel, ami tulajdona? Aki azt mondaná: eléget gyűjtöttem, több nem kell. Aligha.

A mint tapasztalataink mutatják: a dollármilliárdos amerikaiak között nem akad, ki eléget gyűjtött volna. Az indiai nábobok között sem. Hogyan történék hát ilyen csoda himbálódzó valutájú Európánkban? Nincs, nincs, egyetlen ember sincs az ötszáz milliányi emberrengetegben, aki meg lenne elégedve a rendelkezésére álló pénzzel. A gazdag nincsen, mert vállalatát akarja bővíteni, további terveit megvalósítani, avagy sok esetben maga sem tudja: miért. A szegény pedig: szenvedésesen, szerencsétlenül, tragikusan tudja, hogy, miért kevés, ami neki van.

Különböző korokban más-más hatalom is diszponált a földön. Valláshatalom, katonahatalom, uralkodók személyes hatalma. Ma: egyetlen hatalom — a pénz. Mindig hatalom volt, de olyannyira mindenkit és mindent irányító hatalom, mint napjainkban: tán soha. A megváltozott axióma is ezt bizonyítja. Régebben? A pénz nem boldogít — mondták. Ma? Csak a pénz boldogít — sóhajtozzuk súlyos sóhajokban. Valószínűleg a régi megállapítás sem volt őszinte. Vagy legalább is általános érvényű.

Noha mind a rómeszansz, de kiváltkép a romantikus kor emberének életindulási megéngedhetné a luxust, hogy „a pénz nem boldogít.”

Ma, ebben a luxusban, sajnos, nem részesülünk. Manapság csak a pénz boldogít. Ha egyáltalában igen. Mert sok esetben még az sem. Ennélkül azonban ugyanvalóst nem boldogulunk. S nemcsak, hogy nem boldogulunk, de semmire sem megyünk.

Elindulni, megállapodni, egzisztenciális gyökeret verni: csak pénzzel lehet mostan-

ság. Mégpediglen sok pénzzel. Sok, sok pénzzel. Lehet az kiváló üzleti képesség, szervezőtehetség, vagy alkotó zseni, de, ha pénzed nincs: szinte semmit sem érsz szellemértékeddel. Akcióra indítanod, kihasználnod, kamatoztatnod sem magad, sem a mások javára nem tudod. Fehérhollónál is ritkább esetek az egyébként szabályt erősítő kivételek. Ám e kivételes esetekben is pénzt jelentő protekció, vagy csodás szerencse kell a pénztelen mai ember beérkezéséhez. Azaz (protekció, a szerencse is) pénz. Pénztelennek a más pénze. S ha pénzed van: lehetsz bigott, bornirt, gyáva: kezdjél akármit s rövid időn belül megszásszorozódik a pénzed. Tegyük fel, hogy nem akarod: még akkor is. Sőt azesetben — annál inkább.

Régebben? Különösen a mai elindulathoz képest nevelésesen kevés pénzzel meg lehetett indulni. Mégcsak husz-huszonöt esztendővel ezelőtt is olyan összegekkel lehetett életet kezdeni, üzletet megnyitani, vállalkozást elindítani, amit el sem is hisznek a mai napok gyermekei. Hát még annál is régebben! Hány jövedelmi öreg cég-kereskedés, vállalat, gyártelep — van, melynek jelenlegi, avagy alapító tulajdonosa ötven pengő-forinttal, öt forinttal, avagy, egy-két koronával kezdte el, ha nem is a vállalkozását, de életindulását.

Nem egy milliós értékű vállalkozás van, melynek alapítója — horribile dictu! — egy-két krajcárral kezdte el karrierjét. Ime egy példa. Az első ujságot, melynek munkatársa voltam: a Temesvári Hírlapot 10, azaz tíz kemény krajcárral, a zsebemben indította el néhai Pogány Mihály, a szerkesztő-tulajdonos. E lapvállalkozás értéke ma milliós vagyon. Tessék azonban manapság tízlejjel ujságot alapítani. Ne vicceljek? Ami ma vics: régebben valóság volt. Csak hogy elmúltak azok a régi jó idők... (Temesvár).

Jegyzetek a hódfigyatkozashoz.

1931. szept. 26. Este 8 óra. Az utcán! Kíváncsi voltam arra, hogy milyen hatást váltott ki a közönségből a holdfigyatkozás.

A rendőr a poszton észre sem veszi. Én figyelmestem az éji telenségre. Egyik rossz máju irigyem szembejön velem. Ő mindíg a földet nézi, így a hódát is ritkán fedezi fel.

A főtéren aztán annál figyelmesebb az élet.

Ellesek egy-két beszélgetést...

Igy az egyik csoport a templom előtt:

— Ne te ne, milyen haragos az a vén hód. Dejszen háboru lesz.

— Nem a te. E hódfigyatkozás.

— Mi a fene? Hódfigyatkozás. Mit ér meg a szegény ember...

— Jaj komám, megérjük még azt es, ha sokáig élünk, hogy fel is repülünk a hódba.

— Hát igen, olvastam én es a brassai-ban, hogy az a fránya száz Prázmárról, már csenálja es a reketát. Okos ember lehet az es, mint a tordai gyesznyó...

— Erigy mán. Nem tartja a sem az esztét, sem a bátorságát a nadrágia zsebében, mint a tisztelendő ur az almát...

A piaci járda szélét belepik a hódnézők. A nagyságos asszony a bolt előtt áll. Az ura most csukja az üzletet.

Szó-szót én is...

— Nézze csak, nagyságos asszony! Mit észlel a hódon?

— Mit? Hát fogyatkozik...

— Nézze csak meg jobban... Most milyen jól kivehető a két szeme, az orra, a szája...

— Jé, tényleg.

Figyelmesteti is erre az urát.

— Nézd csak, fiacskám...

A férj durcásan hátat fordít a holdnak.

— Mit nézzek azon, hogy fogyatkozik.

Szükölködünk mi is már régen kereskedők. Fogy a pénz, fogy a vevő. Ha így megy tovább, apránként kifogyunk ebből a keserves világból.

És elkeseredésében odaszól a járda szélén bámészködő kisasszonynak,

— Ne nézze, Ilonka, oly erősen azt a hódát, mert hódkoros lesz...

Két sofför megy el mellettünk.

Az egyik oldalba löki a másikat.

— Nézd, Jenő, a holdfigyatkozást.

Jenő oda se neki. Nem érdekli.

— Mit nézzek rajta. Inkább néznék egy jó pénzes pasast, akinek kedve szottyanna autózni. A fene ezt a világot...

Hegyeset sercint fogai közül és így tesz pontot elkeseredésére.

A Vigadó előtt szintén sok a bámuló. Körülállják a gyümölcsáros ifiasszonyt és úgy bámulnak fel, a hód pedig le.

A főtér közepén Kiskos rontat kereszttül. Nem néz sem erre, sem arra, még a hódra se...

Talán azon gondolkozik, hogy másnap meglesse a mecca, ha pedig meg, ő a sóványat, vagy a kövéret fogja-e játszani?

Észrevesz rohanásában és átkiált hozzám.

— Holnapra aztán te lesz a pénztárnál.

Én is szólok neki.

— Te Anti, nézd csak azt a hódát...

(Rin).

Holnap, VASÁRNAP délután 3 órai kezdettel

KSE — SMTTE (Sepsiszentgyörgy)

mérkőzés.

|| A RÉGI KÉZDIVÁSÁRHELY. ||

Karcolatok a közélet elhunyt munkásairól.

Írta: VAJNA KÁROLY.

Nagy Mózesné Jancsó Mária.

(23.) 1827—1907.

A szegényvédelem csak a mult században, az alkotmányos korszak felvirradása után is későre, nyert a törvényhozás útján némi felkarolást, rendezést a Székelyföldön. Komolyabb eredmény azonban csak akkor kezd mutatkozni, mikor a társadalom, különösen pedig a női társadalom is élénken, bizonyos melegséggel kezd érdeklődni.

A magyar asszonyi lélek természetrajzához mindig hozzátartozott az az értékes jellemvonás, hogy mindig akadt egy-egy melegsívű asszony, aki nemcsak meglátta a nyomorúságot, a szegénységet, de szinte hivatásszerűleg sietett a szenvedőket, a nélkülözőket segíteni, magához felemelni.

Ezek a nemes lelkek legtöbbszörre zajtalanul, csendben gyakorolták a jóságot; sohasem tudta balkezük, hogy mit tett a jobb. Így Báró Szentkereszty Stefánia, a mi humánus intézményeink örök emlékeztetése méltó nagyszívű alapítója is egészen csendben, szinte titokban kezdte meg jótéteményei gyakorlását, Zágónban, a néhai való jó Mikes Kelemen szülőfalujában, ahol gyermekéit s ifjuságát töltötte. Sétái közben is-

merkedett meg a falu szegényeivel. Kitudakolta bajaikat, szükségleteiket egyik nap. És a másik napon a kora reggeli órákban már fölkereste lakásában a szegényt s vitte magával a szükséges segítséget. Egy feltétele volt jóságának: titoktartást kívánt attól, akit segélyezett. És csak amikor látta a nemeslelkű Báronő, hogy oly nagy a nyomorúság, oly sok a szenvedő, hogy egymaga képtelen minden sebet begyógyítani, minden fájdalmat megenyhíteni, akkor lépett a nyilvánosság terére, akkor hívta föl a falu módosabb asszonyait, hogy egyesüljenek a szegények védelmére. A felhívást tett követte.

A fellelkesített asszonyok megalakították a „Zágóni Jótékony Nőegyesületet”, a mely az egyesületi életnek az emberszeretet terén első hajtsa lett a mult században, 1871-ben, Háromszék vármegyében, sőt az egész Székelyföldön. A nemes gondolkodású Báronő e lépését gyors egymásutánban követték humánus alkotásai városunk kebelében: az árvaház, az öregek menedékháza, az Oltáregyesület, a kórház, mely munkájában nem kevesebb, mint harminchárom kézdivásárhelyi intelligens polgár-asszony önfeláldozó, lankadatlan tevékenysége biztosította a sikert.

Bárá Szentkereszty Stefániához gondolkodásban és cselekedetben hasonló volt bár kisebb körben, Nagy Mózesné sz. Jancsó Mária, aki sok érdemet szerzett áldott em-

lékének felujtására. Korban megelőzte a a nemes Báronőt: 1827 július 25-én született. Édesapja Jancsó János városi szenátor, majd államügyész, édesanyja Benkő Juli volt, akik az akkori időkben kiválóan gondos és gyöngédlelkűeknek, finomságuk ak megfelelő nevelésben részesítették. Korán ment férjhez. Az ifjuság színe java ver-e y-zett kezéért. Alig volt 17 éves, amikor a kérők közül választott: Nagy Mózes ügyvéd felesége lett 1844. febr. 19-én. E napon kezdődött sokáig boldog, de később küzdelmes családi élete.

Férje rajongott érte. Kölcsönösen szerették egymást. Ésa mivel Isten megáldotta őket: a szeretetből, a földi javakból jutott a szegényeknek is. Tovább folytathatta a jótékonyságot, melyre már szülői reá nevelték jó példájukkal. Ő már leánykorában meglátta a nyomorúságban szenvedőket. Megtakarított filléreiből ő is juttatott a szegényeknek. Akkor volt boldog, — mint később elbeszélte —, ha utolsó krajcárját is oda adhatta egy szükségben szenvedőnek. „Az Ég megáldja azt, aki mással jót tesz!” És megáldotta őt is már családi élete első évében 1845 júniusban megszületett első fia: Gábor, az ő büszkesége, öreg korában, küzdelmes éveiben önfeláldozó támogatója, majd Béla, Gyula, Géza nevű fiai s Mária és Róza nevű leányai.

Gyermekeiknek mind kitünő nevelést adtak. Fiaik mind előkelő állásokba jutot-

HIREK.

SZÉKELY UJSÁG

Politikai hetilap.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Október

3

1931.

— **Az új plebános.** Amint megírtuk, Korom Péter Pál nagybányai plebánost helyezték át városunkba Huszár Juszti helyébe aki Nagybányára megy teológiai tanárnak. Az új plebános a múlt héten érkezett meg állomáshelyére.

— **Áthelyezés.** A Róm. Kath. Státus igazgatótanácsa Szász József székelyudvarhelyi főgimnáziumi tanárt a kézdívársárhelyi tanítóképzőhöz helyezte át. Távozása alkalmával székelyudvarhelyi lapjainkban, a Székely Közlönyben nagyon meleg hangon búcsúzik tőle. „Szász József — írja — 22 esztendő óta Székelyudvarhelyen és ez alatt az idő alatt nemcsak a tanári munkából vette ki a maga országrészt, hanem a társadalmi és közéletnek is megbecsült, érdemes munkása volt, mint élénk tollu újságíró, mint kiváló szavaló, ügyes rendező, kitűnő színjátzó és több egyesületnek buzgó jegyzője. Távozása tanártársai és tanítványai körében mély szomorúságot váltott ki, akik fájó szívvel búcsúznak a vig kedélyű, derűs humorú kollégától.

— **Halálozás.** Mágóri Lajos költőnk városunkban elhunyt. Temetése szombat délután volt nagy részvét mellett.

— **Érvényesek még a kék százeusok** A Banca Națională újabb intézkedése folytán a régi (kék vagy más színű) száz leusokat az összes kereskedők elfogadhatják október 14-ig.

— **Előrevitték az órát.** Október elsejére virradó éjszakától utóbb a régi órarend szerint igazodunk, azaz egy órával előbbre vitték Romániában úgy a hatóságoknál, mint a vasútnál az órákat. A nyugat felé eső országokban azonban továbbra is a mostani órászámítás marad, tehát, mondjuk a rádióknak ismét hozzá kell szokniuk az 1 órai különbségekhez. Az új órarendbe az első nap reggelén nem tudott még a közönség belekökenni. A boltos a régi órászerint nyitott, a reggeli istentiszteletre a régi óra szerint harangoztak, az iskolás gyermek is a régi szerint ment az iskolába és az utas a régi menetrend szerint akart utazni és természetesen lekészt. Mindenhez szokni kell, ulla hozzá szokunk ehhez is és megünneljük a régi kerékvágáson...

— **A benzintöltés áldozata.** A múlt számunkban részletesen beszámoltunk a katasztrofális benzintöltésről, melynek áldozata egy heti szenvedés után most kedden a kórházban elhunyt. Holttestét hazaszállították Sósmezőre és ott helyezték örök nyugalomra a tragikus végű uriaszonyt.

tak. Boldogok voltak gyermekeik fejlődésében mindketten, de a boldogságban sem feledkeztek meg a szegények istápolásáról. Mindig jutott részükre is egy-egy darab kenyér és néhány krajcár és gyermekeik levetett ruhái, fehérneműikért is sok szegény tanuló gyermek áldotta jószágos lelkét, meleg szívvel Nagy Mózesnének, aki mindig csendben, titokban gyakorolta jótéteményeit.

Gyakorolta még akkor is, mikor az anyagiakban nagy változás állott be, s mikor fiainak a főiskolákon taníttatása már óriási gondokat okozott. Az ügyvédi iroda munkája, jövedelme megcsappant. Az élet küzdelmessé vált. Csapások kezdtek látogatni az addig boldog asszonyt és anyát. Váratlanul elvesztette husz éves korában 1869-ben Mária nevű leányát, Szacsva Jánosné, 1873-ban Béla nevű negyenyedi tanár fiát. Férjét a nagy gond és bánat egészen megtörtte, szélhűdés érte, munkaképtelen lett, irodáját György Antal nevű fogalmazója vezette, míg majdnem egy évtizedes súlyos betegség után 1880-ban elhunyt. Géza fia, aki Selmeczbányán bányászott volt, bányalégrobbanás áldozata lett. Nemsokára Gyula nevű erdőfőtanácsos fiát és Róza nevű leányát Tuzson Gyárfásné is elvesztette. A csapások özöne zúdult az egykor boldog asszonyra. Nagy Mózesnében azonban az erős vallásos hit fenntartotta a lelki egyensúlyt. Megnyugodott az Isten akaratában, mint nem

— **Vadászati értesítés.** A Tg-Săcuesci vadásztársaság igazgatósága értesíti a tagokat, hogy a folyó vadászati időszakba a következő területek vétetnek zár alá: 1. Katrosa erdő a csere-sarok tetejétől, a sós-utól kiindulva a Samunács patakig. 2. Poian a Puskahtól-nyaktól felfelé a várpatakáig. 3. Esztelnek a Csipkés-kut sarkától a patakig. 4. Sárfalva mezei terület a nagy uttól a betérőig. 5. Szentkatolna mezei terület a nagy uttól a balra eső terület. 6. Hatolyka a nagy uttól balra eső terület. 7. Martonfalva a nagy uttól balra eső terület.

— **Megmérgezte a gyufaszálka.** Bokodi Gáborné sz. Jánosné nyáradszeredai 34 éves tanítónő a napokban a gyufaskatulyából letört fécskával a fogát piszkálta. A foghús megvéreződött és a foszforos fától infektálódott, úgy, hogy a szerencsétlen asszony két napi súlyos szenvedés után vérmérgezésben meghalt.

— **„Székelység.”** Ez a címe a Székelyudvarhelyen megindult székelyföldi folyóiratnak. Szerkesztője Bányai János, az ismert geológus, kinek írásait lapunk hasábjairól is ismeri a város közönsége. A folyóirat Orbán Balázs-kultusz jegyében indult meg és utóbb, igazi kifejezője akar lenni a semmiből is teremteni tudó ősi székely erőnek. Az élénk, nívós tartalmu folyóiratot ajánljuk a székelység do'gai iránt érdeklődők figyelmébe. Előfizetése e csonka évre 40 leu. Megrendelhető a Kovács-hirapiroda után is.

— **Már a franciáknál is...** A font esése Franciaországban is súlyos zavarokat okozott. Az ország két legnagyobb bankja áll összeomlás előtt, úgy, hogy a kormányának kellett közbelépnie a megmentésére.

— **Kétszáz növendéke van a bukaresti magyar iskolának.** A mint a Bukaresti Magyarok írja, a bukaresti református magyarelemi iskolában a múlt héten fejeződtek be a beiratások. A növendékek létszáma kerekén kétszáz, vagyis ugyanannyi, amennyi a mult iskola évben volt. Vallásra nézve a következő arány számában oszlanak el a tanulók: Református 83, római katolikus 72, evangélikus 35, unitárius 9, izraelita 1. Ebből nyilvánvaló, hogy a Bukaresben élő magyarok felekezeti különbség nélkül egyforma szeretettel és bizalommal küldik gyermekeiket a református magyar iskolába.

*) **A Kézdívársárhelyi Takarékpénztár** a régi kék százeus bankjegyeket, amint értesülünk még e hó 10-ig bizományban beszedés végett átveszi s beváltás után rendszeres forgalomban levő pénzre becseréli. Olvasóink figyelmét felhívjuk erre a körülményre s igyekezzenek azok, akiknek birtokában még ilyen bankjegy van, a jelzett határidőig becserélni, mert nem lehet tudni, hogy az új beváltási határidőt a Banca Națională meghosszabbítja-e.

egyszer mondotta: Az Isten a jókat látogatja meg.

És ő jó volt. És jó maradt mindhaláig az ő házi szegényeihez.

És tovább gyakorolta a jótékonyt.

Gábor fiával, aki 1872-ben Kézdívársárhely rendőrfőkapitánya volt, legelkesőbb munkatársai lettek Bárd Szentkeresztly Stefánának az Erzsébet-árvaálynénevelőintézet és a Stefánia menedékház megalapításában és a szükséges alapítke összegyűjtésében.

Nagy Mózesné e mellett is fokozottan érdekelték azok a házi szegények, akik jó családjuk iránti tekintetéből restelték igénybe venni a menedékház jótéteményeit, inkább nélkülöztek, de segínyt kérni nem tudtak.

Ekkor vetette föl egy „Jótékony Nőegylet” megalakításának eszméjét, melyet Székely Jánosné papné, Bartha Józsefné és Harmath Domokosné odaadó buzgósággal 1878 febr. 18-án meg is alakítottak. Ennek első céljai közé sorozták a házi szegények segélyezését és a szegény tanulókat ruhával való ellátását. Nagy Mózesné harcolt az eszméért és küzdött a cél elősegítéséért, de a vezető szerepet elhárította magától és csak akkor vállalta el az alelnöki tisztelet, amikor 1880-ban Cserey Jánosné Zathureczky Emília, a Székely Nemzeti Múzeum alapítója, kérte erre.

— **Adófizetés természetben.** Lengyelországban az adókat ezentúl természetben is elfogadják, még pedig elsősorban búzában szénben, amit aztán a kormány a munkanélküliek között oszt szét.

— **Fogyasszunk sok mézet!** A méz a gyermekeknek édesség, felnőtteknek táplálék, betegeknek orvosság. Emellett a legegészségesebb, legtermészetesebb és legkönnyebben emészthető táplálék. A mézben levő cukor invert cukor, amit az emberi szervezet közvetlenül felhasznál. A gyomorból felszívódás nélkül, hogy emésztő nedvek kiválasztására szükséges volna. Gyomorsav hiányában szenvedők pld. ha cukrot, vagy cukorral édesített táplálékot vesznek magukhoz, szédülést éreznek és rosszul lettek. Ha cukor helyett mézet esznek, minden elmarad. A méznek kiváló gyógyhatása van a gége, légcső és tüdőhurtra. A méz kiváló gyomorregulátor. Enyhén hajtó hatása. A méz ára normális viszonyok között a cukor árának kétszerese szokott lenni. Ma olcsóbb, mint a cukor. Az Erdélyi Méhész Egyesület (Kolozsvár Attila u. 10.) útján bármily mennyiség beszerezhető. Különösen ajánlható fiú és leány internátusok részére. De nem szabad hiányozzon a méz a magánházak asztaláról sem, akár mint csemege, akár mint cukor pótló szerepeljen és kávéházakban is kérjünk reggelinkhez mézet. Erdélyi Magyar Méhésztársaság, az Erdélyi Gazdasági Egylet másodsárhelyi kiállítása alkalmával az E.M.E. rendezésében méhészeti vándor gyűlést rendezett. A vándorgyűlés a méz fogyasztás propagálására igen helyesen külön bizottságot is küldött ki.

KÖZGAZDASÁG.

Erdélyi Gazdasági Egylet gyümölcsészeti tanulmánya.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet a biharmegyei Bályok községbe egy napos gyümölcsészeti kirándulást rendezett, a volt gr. Károlyi Imre-féle birtokra, mely jelenleg Pinkász, bukaresti bankár tulajdona.

A kirándulás célja volt a növényvédelem gyakorlati eredményeinek megtekintése. Az úradalom 36,000 gyümölcsfája közül az idén több ezer rendszeres kezelésben és védelemben részesült. A védelemhez a Chinoin újpesti vegyszeti gyár készítményeit használták, úgy a téli, mint a tavaszi és nyári permetezéseknek. Az eredmény minden várakozáson felüli volt és meglepte a 2-300 főre menő kiránduló társaság tagjait. A gyümölcsnek ugyanis mintössze 30%-a volt férgetes. Ez a 97%-os feregmentesség olyan eredmény, mely a rendszeres védekezés rentabilitását igazolta a termelők előtt. A kolozsvári piacon 70 leuért árultak a garantált feregmentes kaliforniai almát kg.-ként, amikor a belföldi alma 10-12 leu, a narancs 30-40 leu volt. Vagyis mázsánként a feregmentes ép almáért 7000 leut fizetett a fogyasztó, a belföldiért 1000-1200 leut. Rendszeres permetezéssel a belföldi termelés minőségét és értékét tetemesen fokozhatjuk. Az E.G.E. Gyümölcsészeti Szakosztálya úgy a gyümölcsfa védelem, mint a csemete beszerzése tekintetében készséggel és díjtalanul áll az érdekeltek rendelkezésére.

Gyümölcsfa csemetékre előlehet jegyezni október 8-áig, 20-55 lei darabonként. **Molnár Kálmánnál Kézdívársárhelyen.**

A „Jótékony Nőegylet” valójában akkor jutott virágzásra. A Csereyné fennkölt egyénisége és Nagy Mózesné bölcs irányítása sikert sikerre bízottítottak a jótékonyt. Amikor az egyik közgyűlésben Balázs Márton egy polgári leányiskola felállításának jelentőségét és sürgősségét kívánta kitűzni a Nőegylet legközelebb megvalósítandó céljait, Nagy Mózesné a legelső között volt, aki az azonnali létesítés kimondását kívánta, azzal a megokolással, hogy ne kelljen drága pénzen más városban taníttatni a leányokat s hogy a szegényebb szülők leánygyermekéi is juthassanak magasabb és ha kell, kenyéradó képzettséghez.

A Nőegylet még abban az évben megnyitotta magán polgári leányiskoláját Balázs Márton igazgatása alatt, mely pár év múlva állami kezelésbe ment át s valóságos áldása lett városunk nőnevelésügyének. A polgári leányiskola létesítésének támogatásával is a szegényvédelem ügyét szolgálta Nagy Mózesné egész szellemi erejével, kiváló szociális érzékével.

Akíról jót nem mond senki, az igen szegényül megy ki a világból, ha gazdag is. — mondá Mikes Kelemen.

Nagy Mózesné mint dusgazdag távozott el a földi életből. Minde kinek tudott hagyni, aki csak ismerte jó szívvel: a jószág boldogító hitét és áldott emlékét.

vagy a szerkesztőségénél, ahol a részletes árjegyzéket meg lehet tekinteni.

A buza és borárak. kérdésnek megoldása a szeptemberi hideg esőzések nagyban hozzájárultak. Az őszi szántások, vetések országsszerű megkészték és bár nedves, de hideg talajba kerül a mag, később fog csírázni, sok helyen az alacsony árak miatt nem is fognak buzákat vetni. A szőlő érését is nagyban hátráltatták az esőzések. A szőlő nem tudott fejlődni és közben a penész is fellépett, mely a szőlő cukortartalmát pusztítja. Ha egy jó érlelt idő nem jön kiérlelt, az előző évi árat jó minőségű borok iránt élénk kereslet fog megindulni.

SPORT.

C. F. R. (Brassó) - K. S. E. 5:2 (2:0)

Bíró: Molnár Józsiás.

Az idei futbalszezonban már szinte rendszerre vált, hogy a K. S. E. minden nagy meccsét ténylegesen az időjárás és következtében ráfizetést okoz a törekvő egyesületnek. Szept. 27-ére a K. S. E. költéséget nem sajnálva a brassói C. F. R. nagyváradi válogatottakkal megerősített komplett első csapatát hozatta le. Sajnos, az abnormalis időjárás a közönség nagy részét megakadályozta abban, hogy a szezon legszébb mérkőzésében gyönyörködhesse. De a rossz időjárásnak, a pálya egész jó állapotban fogadta a csapatokat a 4 órakor élénk iramban kezdte a C.F.R. a játékot. Több gyönyörűen keresztülvitte támadás után kb. a 20-ik percben Nagy III. (Csomag) egy kornelből hátraadott labdát nagy erővel vág az ellenkező sarokba. Tovább támad a C.F.R. s gyilkos összejáratokkal a K.S.E. védelem erejét akarják feloldani, de az fáradhatatlanul ellentáll s arra is marad ereje, hogy a féldő vége felé az eddig tetlenül lézengő csatársorát támadásba dobja. Kleinnek egy gyors kitörése bomba lövéssel végződik, sajnos a jól helyezkedő kapusba megy a hatalmas lövés, aki azt biztosan öleli magához. A C.F.R. még egy gólt ér el s 2:0 állással fordulnak a csapatok.

A második féldő is a C.F.R. fölényé jegyében felel s rövidesen 3:0-ra vezetnek. Most már több ízben sikerül a K.S.E. csatárainak is megközelíteni ellenfele kapuját s Klein kiszökése meghozza a K.S.E. első gólját. A C.F.R. erősít s rövidesen újabb 2 gólt ér el, mellyel szemben a K.S.E. az utolsó percben javít a gólarányon. Megyaszai eles szögéből lőtt labdáját a bekk kézzel érinti s a 11-est Csulak biztosan küldi a jobb alsó sarokba.

A C.F.R. csapatát minden tekintetben a legnagyobb dicsőret és elismerés illeti meg. Igazi fair játékosok, nagy technikai tudással. Valóságos iskola futballt mutattak be, csak kár, hogy nem ambicionálják a távolabbi valódi lövéseket. Nagyon jók voltak: Csomag, Ströck, Török, Márton és a centerhalf A.K.S.E. védelme órási munkát végzett Száva és Csulakkal az élén. A csatársorból csak Klein érdemel dicsőretet, a többi elvesztett a mezőnyben. A C.F.R. csapatát máskor is örömmel látnók városunkban.

Háromhetes közgazdász.

— Az én fiam még csak ötéves, de már százig tud számolni.

— Az semmi! Az én fiam még csak háromhetes, de már tisztában van az egész gazdasági helyzettel.

— Ugyan???

— Szakadatlanul sir!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

SZ. A. BRASSÓ. Szíves üdvözléért viszent üdvözlét.

SZ. D. B-PEST. Köszönettel vettük és könyveltük b. emléke javára. Testvéri üdvözlét.

F. B. CSIKSOMLYÓ. Levele vételek már be volt érkező a cikk. Így a legjobb aharral sem tudtuk a két helyre beosztani. Mieskor előre szíveskedjék a kiválasztást leírni. Üdvözlét mindnyájuknak.

M. M. ERCSI. Az ígért cikket várjuk. Üdv.

CERNATONI ELŐFIZETŐ. Tőkes Ernő címe: București 2. Str. S-ji Voivozi 50 bls. A bukaresti Magyar Párt irodája, ahová címzve, megküldje a nevezett képviselő ar a levelet: București 2. Str. Transylvaniei No. 6.

NYILTTÉR)

Mindezek, akik felelhetően jó férjem, illetve drága jó atyánk temetésén megjelentek, vagy részvétel voltak irányunkban, ezután fogadják megért szívünk köszönetét.

Kézdivásárhely, 1931 okt. 1.

Özv. Jancsó Danielné és gyermekei.

E rovathoz a közlésekért sem a szerkesztőség, sem a Művelődési Hivatal felelősséget nem vállal.

A mozi műsora.

Szombaton és vasárnap, október 3 és 4-én a filmtechnika csodája, az „Elveszett hajók szigete” kerül bemutatásra. A film sohasem látott izgalmas tengeri felvételek és a rendezői technika csodája s mint ilyen, a legnagyobb kiállítású hangos filmek egyike.

A mozi vezetősége nagyvárosok minijára szociális jelentőségű ujtást vezet be, hogy a közönség legszélesebb rétegének is hozzáférhetővé tegye a saison nagy slágereinek megtekintését: minden hét szerdáján este ócsó helyárak mellett repizben újra bemutatja a saison legkiválóbb és itt is nagysikert elért hangos slágereit. A repiz helyárak a következők: *Páholyszék 20 lei, földszinti kőrszék 12 lei, karzati ülő 8, álló 5 lei.*

Az első ilyen repiz f. hó 7-én, szerdán este lesz, amikor is a Sivatag dala című látványos hangos film kerül bemutatásra. Fő szereplő John Boles, a legnépszerűbb hangos film színész, a hangosfilmek Rudolf Valentínója. — Ez a csodás hangú és sok oldalú művész egyszerre mutatkozik be, mint a legkellemesebb hangú énekes, legügyesebb alakító színész, legjobb lovas. Megjelenése mindenkor lenyűgöző hatással van. (as nő.)

A város hivatalos hirdetései

Primăria Comunei Urb. Târgul-Săcuș

No. 4303/1931.

Publicațiune de licitație.

Primăria orașului Târgul-Săcuș aduce la cunoștință publică că la 24 Octomvrie 1931 ora 10 a. m. ține licitație publică orală în cabinetul primarului pentru arândarea unui teren de 400 m. în pârdea Căpreana mai jos de locuința pârduarului pe anul stâng al râului Slănic pe 3 ani consecutivi cu prețuri de strigare 1500 Lei arândă anuală.

Condițiunile de licitație se pot vedea în orele în biroul de informațiuni al primăriei Târgul-Săcuș. Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88—119 din legea contabilității.

Târgul-Săcuș, la 30 Sept. 1931.

Președ. Com. lat:
C. Nastași.

Secr. Gen.:
R. Cosma.

Értesitem a m. tisztelt közönséget, hogy a postával szemben, az Apró-féle lakásban

sóraktárt nyitottam

Mindenfajta só nálam szerezhető be angyoban és olcsón. Kérve b. pártfogást, vagyok

Tisztelettel:

Radu Bunghez.

Az Erdélyi Református Egyházkerület jótékony célú sorsjátékának tervezete.

Össznyeremények:

Leu 3,500.000

Minden nyeremény készpénzben fizetve.

KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK R-T.

Megrendeléseket legpontosabban teljesít a KOVÁCS-hírlapiroda TARGUL-SACUESC Sos. Avereacu (v. Gábor Áron-utca.) 1 szám

HUZAS:

I. 1931 november 30.

350 drb a Leu	300 Lei	103.000
200 " " "	500 " "	100.000
35 " " "	3.000 " "	105.000
15 " " "	5.000 " "	75.000
10 " " "	10.000 " "	100.000
5 " " "	20.000 " "	100.000
1 " " "	50.000 " "	50.000
1 " " "	100.000 " "	100.000
1 " " "	200.000 " "	200.000
618 drb		Leu 935.000

Minden húzás után a nyerőszámokat a Monitorul. Oficialban, a napilapokban és egyházi lapokban közli a Központi Sorsjegyhivatal

Egy sorjegy 100 Leu.

II. 1931 december 22

350 drb a Leu	300 Lei	103.000
200 " " "	500 " "	100.000
35 " " "	3.000 " "	105.000
15 " " "	5.000 " "	75.000
10 " " "	10.000 " "	100.000
5 " " "	20.000 " "	100.000
1 " " "	50.000 " "	50.000
1 " " "	100.000 " "	100.000
1 " " "	200.000 " "	200.000
618 drb		Leu 935.000

III. 1932 január 20

300 drb a Leu	300 Lei	90.000
200 " " "	500 " "	100.000
30 " " "	3.000 " "	90.000
10 " " "	5.000 " "	50.000
10 " " "	10.000 " "	100.000
5 " " "	20.000 " "	100.000
2 " " "	50.000 " "	100.000
1 " " "	100.000 " "	100.000
558 drb		Leu 1.630.000

Videkre postán 117 Leu.

Vegyileg tisztít és fest női- és férfi ruhákat, plüsszérozást különböző mintákban készít, posztókat ványol, fest és présel többféle minőségben, — női és férfi kiizzadt filz kalapokat tisztít anélkül, hogy formáját elveszítene, — legjutányosabb árban **Bartos Boldizsár** TARGUL-SACUESC — KÉZDIVÁSÁRHELY

Iskolatáskák, író- és rajzszerkek, irodai felszerelések, jutányos árban beszerezhetők a Kovács-hírlapirodában. Bármily nyomdai munkát felvállalunk és rendkívül jutányos árban és izléses kivitelben szállítunk.

Tipografia „MINERVA” nyomda Târgul-Săcuș (Kézdivásárhely). 1931.